

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาคือการอบรมครูประจำการในจังหวัดอุบลราชธานี
 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประถมศึกษาคือการอบรมครูประจำการในจังหวัดอุบลราชธานี ตามสภาพความแตกต่างของประสบการณ์ในการสอน วุฒิและสภาพการสมรส
- สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูประถมศึกษามีประสบการณ์ในการสอนต่างก็มีความคิดเห็นต่อการอบรมครูประจำการแตกต่างกัน
2. ครูประถมศึกษามีวุฒิต่างก็มีความคิดเห็นต่อการอบรมครูประจำการแตกต่างกัน
3. ครูประถมศึกษามีสภาพการสมรสต่างก็มีความคิดเห็นต่อการอบรมครูประจำการแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหนังสือ เอกสารหรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูประจำการ
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการอบรมครูประจำการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. นำความรู้และข้อมูลที่ได้อจากการศึกษาค้นคว้าไปสร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูประถมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานีต่อการอบรมครูประจำการในตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้
 - ก. ความคิดเห็นต่อการอบรมครูประจำการที่ครูเคยได้รับการอบรมมา
 - ข. อุปสรรคในการเข้ารับการอบรมครูประจำการและอุปสรรคในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการทำงาน
 - ค. ความต้องการในการเข้ารับการอบรมครูประจำการ
4. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พิจารณาแก้ไขปรับปรุงในด้านความครอบคลุมของเนื้อหาแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับครูประถมศึกษา 20 คน ในจังหวัดอุบลราชธานี

ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร

5. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวมาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีคำถามทั้งหมด 62 ข้อ

6. สุ่มโรงเรียนแล้วสำรวจนำ เพื่อหาจำนวนครูที่ได้ผ่านการอบรมแต่ละประเภท แล้วส่งแบบสอบถามไปยังครูระดับศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษา โรงเรียนราษฎร์และเทศบาล จำนวน 443 คน

7. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูประจำการที่มีประสบการณ์ในการสอน วุฒิ และสภาพการสมรสแตกต่างกัน โดยทดสอบค่าที (t-test)

8. สรุปผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากความมุ่งหมายที่ตั้งไว้และผลการวิเคราะห์ข้อมูล อาจสรุปผลการวิจัยได้เป็น 2 ประเด็นคือ สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการอบรมครูประจำการ และสรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการอบรมครูประจำการตามสภาพความแตกต่างของประสบการณ์ในการสอน วุฒิและสภาพการสมรส

ก. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการอบรมครูประจำการ

ความคิดเห็นของครูต่อคำถามแต่ละข้อมีระดับคะแนนใกล้เคียงกัน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำ และผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการอบรมครูทั้งแบบเลื่อนวุฒิ และไม่เลื่อนวุฒิ ได้ค่าเฉลี่ยและลำดับความสำคัญใกล้เคียงกันมาก (โปรดดูตาราง 38 ประกอบ)

1. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการอบรมแบบเลื่อนวุฒิ

ก. ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการอบรมที่ผ่านมาแล้ว แบ่งออกเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เรื่องอาคารสถานที่ การคมนาคม เวลา ผู้ให้การอบรม เนื้อหา และมูลเหตุจูงใจให้เข้ารับการอบรม ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ครูมีความเห็นว่าได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ต้องการมาก และวัตถุประสงค์ในการเข้ารับการอบรมของครูกับวัตถุประสงค์ของผู้ให้การอบรมตรงกันมาก ครูได้รับความรู้และประสบการณ์ และได้้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานปานกลาง การอบรมมีผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจปานกลาง ครูมีส่วนในการกำหนด

กิจกรรมน้อยและผู้ให้การอบรมมีการติดตามและประเมินผลน้อย

ในเรื่องอาคารสถานที่และการคมนาคม ครูมีความเห็นว่าการคมนาคมสะดวกมาก และสถานที่เหมาะสมมาก ส่วนเครื่องอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีความเหมาะสมปานกลาง

ในเรื่องเวลาที่จัดให้เข้าอบรม ครูมีความเห็นว่าอยู่ในช่วงที่ครูสะดวกมากและมีการใช้เวลาได้เหมาะสมกับเนื้อหาปานกลาง

เกี่ยวกับผู้ให้การอบรมครูมีความเห็นว่าผู้ให้การอบรมมีประสิทธิภาพปานกลาง ในด้านความเชี่ยวชาญในเนื้อหา ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจ การเปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมได้สอดคล้องและสนับสนุนเนื้อหา การใช้ อุปกรณ์เหมาะสมกับเนื้อหา ตลอดจนความเข้าใจในปัญหาของครู

เกี่ยวกับเนื้อหา ครูมีความเห็นว่า เนื้อหาของการอบรมแบบ เลื่อนวุฒิมีความยากง่ายปานกลาง และเหตุที่ครูเข้ารับการอบรมก็ เพราะมีความต้องการที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์และต้องการปรับปรุงการทำงานอย่างมาก นอกจากนี้ ครูเข้าอบรม เพราะมีความสนใจการอบรมครูประจำการอย่างมากอยู่แล้ว

ข. อุปสรรคในการเข้ารับการอบรมครูประจำการ ในการเข้ารับการอบรมแบบ เลื่อนวุฒิ ครูมีความเห็นว่า เศรษฐกิจเป็นปัญหาปานกลาง ส่วนปัญหาประสบการณ์เดิมไม่เพียงพอที่จะเชื่อมกับประสบการณ์ใหม่ การะในครอบครัว การคมนาคม หน้าที่ในโรงเรียน ความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สุขภาพ ความสนับสนุนจากผู้นับถือกับบ้าน อายุ และหน้าที่ในชุมชนชน เป็นอุปสรรคน้อย

ค. อุปสรรคในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการนำความรู้จากการเข้ารับการอบรมไปใช้ในการทำงาน ครูมีความเห็นว่า ความขาดแคลนงบประมาณ คู่มือ ตำราที่จะค้นคว้า สื่อการสอน และการที่ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับยังไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคปานกลาง ส่วนความร่วมมือจากผู้บริหาร ความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน และงานที่ทำอยู่ประจำ เป็นอุปสรรคน้อย

ง. ความต้องการในด้านเนื้อหาที่จะจัดในการอบรมครูประจำการ ครูมีความต้องการที่จะให้จัดการอบรมในเรื่อง วิธีสอนและกิจกรรมการสอน การผลิตและการใช้ อุปกรณ์การสอน แผนการสอน การวัด - ประเมินผล หลักสูตร ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน และการ

บริหารโรงเรียนอย่างมาก

ในเรื่องกิจกรรมที่ครูต้องการให้จัดในการอบรมครูประจำการ ครูมีความต้องการที่จะให้จัดกิจกรรมปฏิบัติจริง กิจกรรมสาธิต - ทดลอง กิจกรรมแข่งกลุ่มแล้วรายงานผลและ กิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติอย่างมาก ส่วนกิจกรรมอภิปรายและบรรยาย ครูมีความต้องการให้จัดปานกลาง

เกี่ยวกับเวลาที่ครูต้องการให้จัดการอบรมครูประจำการ ครูมีความต้องการที่จะให้จัดในระหว่างปิดภาคเรียนเป็นอย่างมาก และต้องการให้จัดระหว่างวันเสาร์ - อาทิตย์ และวันทำงานปานกลาง

ในเรื่องหน่วยงานที่ครูต้องการให้จัดการอบรมครูประจำการ ครูมีความต้องการที่จะให้ หน่วยงานเจ้าสังกัด วิทยาลัยครู คุรุสภา หน่วยงานศึกษานิเทศก์ และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดการอบรมอย่างมาก

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการอบรมแบบไม่เต็มวัน

ก. ความคิดเห็นของครูต่อการอบรมที่ผ่านมาแล้ว ในเรื่องการอบรมที่ผ่านมาแล้ว แบ่งเป็น เรื่องทั่ว ๆ ไป อาคารสถานที่ การคมนาคม เวลา ผู้ให้การอบรม เนื้อหา และมูลเหตุจูงใจให้เข้ารับการอบรมครูประจำการ

ในเรื่องทั่ว ๆ ไป ครูมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของครูตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้ให้การอบรมปานกลาง ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ต้องการ ได้รับความรู้และประสบการณ์ และได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานปานกลาง การอบรมมีผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจปานกลาง และครูมีส่วนในการกำหนดกิจกรรมในการอบรมปานกลาง ผู้ให้การอบรมมีการติดตามและประเมินผลน้อย

ในเรื่องอาคารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก และการคมนาคม ครูมีความเห็นว่าอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกและการคมนาคม มีความเหมาะสมและสะดวกปานกลาง

ในเรื่องเวลาที่จัดให้เข้ารับการอบรมครูมีความเห็นว่า เวลาเหมาะสมปานกลาง ส่วนการใช้เวลากับเนื้อหา ครูมีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย

ในเรื่องผู้ให้การอบรม ครูมีความเห็นว่า ผู้ให้การอบรมมีประสิทธิภาพปานกลาง
ในเรื่อง ความเข้มแข็งในเนื้อหา ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง
และสนับสนุนเนื้อหา การเปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมกิจกรรม การใช้อุปกรณ์เหมาะสมกับเนื้อหา
การสร้างบรรยากาศในการอบรมให้น่าสนใจ และความเข้าใจปัญหาของครู

เกี่ยวกับเรื่องเนื้อหา ครูมีความเห็นว่า เนื้อหาที่มีความยากปานกลาง และเหตุที่ครูเข้า
รับการอบรมเพราะมีความต้องการอย่างมากที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์ ได้ปรับปรุงการ
ทำงาน นอกจากนั้น ครูเข้ารับการอบรมเพราะมีความสนใจการอบรมอย่างมากอยู่แล้ว

ข. อุปสรรคในการเข้ารับการอบรมครูประจำการ ในการเข้ารับการอบรม
ครูประจำการ ครูมีความเห็นว่า เศรษฐกิจเป็นปัญหาปานกลาง ส่วนประสบการณ์ ก้าวที่จะเชื่อมกับ
ประสบการณ์ใหม่ ความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การคมนาคม หน้าที่ในโรงเรียน ความ
สนับสนุนจากผู้บริหารกับครู ภาระในครอบครัว สุขภาพ อายุ และหน้าที่ในชุมชนอื่น เป็นอุปสรรคน้อย

ค. อุปสรรคในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมครูประจำการ
ไปใช้ในการทำงาน ในการเข้ารับการอบรมครูประจำการแบบไม่เลื่อนวุฒิ ครูมีความเห็นว่า
งบประมาณ ฐนือ ตำรา สื่อการสอน อุปกรณ์ ตลอดจนการที่ความรู้และประสบการณ์ยังไม่เพียงพอ
เป็นอุปสรรคปานกลาง และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน ความร่วมมือจากผู้บริหาร ความร่วมมือจาก
ผู้ร่วมงานและงานที่ทำอยู่ประจำ เป็นอุปสรรคน้อย

ง. ความต้องการในค่านี้อาหา ครูมีความต้องการอย่างมากที่จะให้จัดการอบรม
ในเรื่องต่อไปนี้ คือ เรื่องวิธีสอนและกิจกรรมการสอน - การใช้อุปกรณ์การสอน แผนการสอน
การวัดและประเมินผล หลักสูตร ระเบียบวิธีปฏิบัติงานและการบริหาร

ในเรื่องกิจกรรมที่ครูต้องการให้จัดการอบรมครูประจำการ ครูมีความต้องการอย่าง
มากที่จะให้จัดกิจกรรมปฏิบัติจริง กิจกรรมแบ่งกลุ่มศึกษาแล้วรายงานผล และกิจกรรมสำคัญทดลอง
ส่วนกิจกรรมเสด็จพบบาทสมมุติ อภิปรายและบรรยาย ครูต้องการให้จัดปานกลาง

ในเรื่องเวลาที่ครูต้องการให้จัดการอบรมแบบไม่เลื่อนวุฒิ ครูมีความต้องการอย่างมาก
ที่จะให้จัดการอบรมแบบนี้ในระหว่างวันปิดภาคเรียน แต่ต้องการให้จัดการอบรมในวันทำงาน

และวันเสาร์ - อาทิตย์ปานกลาง

ครูมีความต้องการให้หน่วยงานเจ้าสังกัด หน่วยงานนิเทศก์ มหาวิทยาลัย วิทยาลัยครูและครูสภา จัดการอบรมครูประจำการเป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป การจัดการอบรมครูประจำการที่ให้อยู่ทั้งสองแบบ จัดได้ปานกลาง ยกเว้นในเรื่องการประเมินผลซึ่งจะต้องมีการแก้ไข เนื้อหาในการอบรมมีความยากง่ายปานกลาง ครูมีความต้องการเข้ารับการอบรมเป็นอย่างมาก

อุปสรรคในการเข้ารับการอบรมมีน้อย ที่พอจะกล่าวได้ว่าเป็นอุปสรรค ได้แก่ อุปสรรคด้านการเงิน และประสบการณ์เดิมไม่ เชื่อมกับประสบการณ์ใหม่ ส่วนอุปสรรคในการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ ได้แก่ ความขาดแคลนงบประมาณ สื่อการสอน ตำรา คู่มือ และความรู้ตลอดจนประสบการณ์ที่ได้รับยังไม่เพียงพอ

ครูมีความต้องการอย่างมากที่จะให้จัดการอบรมในเรื่องอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของครูโดยเน้น เรื่องการสอนเป็นสำคัญ กิจกรรมที่ครูต้องการให้จัด ได้แก่ กิจกรรมปฏิบัติจริง แบ่งกลุ่มศึกษาแล้วรายงานผล สาธิต ทดลอง แสดงบทบาทสมมติ อภิปราย บรรยาย โดยเน้นการปฏิบัติจริง เวลาที่ครูต้องการให้จัดการอบรมครูประจำการ ได้แก่ เวลาปิดภาคเรียน และครูมีความต้องการอย่างมากที่จะให้หน่วยงานเจ้าสังกัดของครู วิทยาลัยครู ครูสภา หน่วยงานนิเทศก์ และมหาวิทยาลัย จัดการอบรมครูประจำการ โดยเน้นที่หน่วยงานเจ้าสังกัดของครู

ข. สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการอบรมครูประจำการตามสภาพความแตกต่างของประสบการณ์ในการสอน วุฒิ สภาพการสมรส

ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการอบรมครูประจำการทั้งสองแบบ ตามสภาพความแตกต่างของประสบการณ์ในการสอน วุฒิ และสภาพการสมรส ปรากฏว่า มีเรื่อง ที่ครูมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นส่วนน้อยคือ ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 19 เรื่อง ในการอบรมแบบเลื่อนวุฒิและ 20 เรื่อง ในการอบรมแบบไม่เลื่อนวุฒิ เรื่องนอกนั้น จากข้อมูลที่มีอยู่ ยังไม่สามารถยอมรับได้ว่าความคิดเห็นของครูตามสภาพความแตกต่างของ ประสบการณ์ในการสอน วุฒิ และสภาพการสมรสแตกต่างกัน

ในการเข้ารับการอบรมแบบเลื่อนวุฒิ เมื่อพิจารณาตัวแปรทั้ง 3 ตัว คือตัวแปรเรื่องประสบการณ์ วุฒิ และสภาพการสมรส ไม่มีเรื่องใดที่ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เหมือนกันทั้ง 3 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาตัวแปรเรื่องประสบการณ์และวุฒิ พบว่า ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง การได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ต้องการเพียงเรื่องเดียว แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรเรื่องประสบการณ์ในการสอนและสภาพการสมรส พบว่าครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง ระยะเวลาที่ใช้เหมาะสมกับเนื้อหา เรื่องความยากง่ายของเนื้อหา อุปสรรคด้านภาระในครอบครัว อายุ ประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมกับประสบการณ์ใหม่ ความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเรื่องความต้องการที่จะให้จัดการอบรมระหว่างปิดภาคเรียน

เมื่อพิจารณา ตัวแปรเรื่องวุฒิและสภาพการสมรส พบว่าครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง ผู้ให้การอบรมมีการติดตามและประเมินผลเพียงเรื่องเดียว

เมื่อพิจารณาเฉพาะตัวแปรแต่ละตัว พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง อุปสรรคด้านสุขภาพ หน้าที่ประจำในโรงเรียน หน้าที่ในชุมชน และความต้องการให้จัดการอบรมระหว่างวันทำงาน ครูที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง ผู้ให้การอบรมมีความเข้าใจในปัญหาของครู และเรื่องความต้องการให้จัดกิจกรรมสาธิต ทดลอง ส่วนครูที่มีสภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง ผู้ให้การอบรมจัดกิจกรรมสอดคล้องและสนับสนุนเนื้อหา และเรื่องผู้ให้การอบรมสามารถสร้างบรรยากาศในการอบรมให้เหมาะสมใจ

ในการเข้ารับการอบรมแบบไม่เลื่อนวุฒิ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน วุฒิ และสภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันเหมือนกันทั้ง 3 ตัวแปรในเรื่อง อุปสรรคด้านอายุของครูที่จะเข้ารับการอบรม

เมื่อพิจารณาตัวแปรเรื่องประสบการณ์และวุฒิ พบว่าครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง ความยากง่ายของเนื้อหา และเมื่อพิจารณาตัวแปรเรื่องประสบการณ์ในการสอนและสภาพสมรส ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันเหมือนกันในเรื่องอุปสรรคด้านสุขภาพ ภาระในครอบครัว อายุ ความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน และความต้องการที่จะให้จัดการอบรม เรื่องการบริหารโรงเรียน

เมื่อพิจารณาตัวแปร เรื่องวุฒิและสภาพการสมรส พบว่าครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันเหมือนกันในเรื่องอุปสรรคด้านประสบการณ์เก่าที่จะเชื่อมกับประสบการณ์ใหม่และเรื่องความสามารถในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

เมื่อพิจารณาเฉพาะตัวแปรแต่ละตัว พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องอุปสรรคด้านหน้าที่ประจำในโรงเรียน และเรื่องงานประจำและงานอื่นๆ ส่วนครูที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่อง ผู้ให้การอบรมมีการติดตามและประเมินผล เรื่องความต้องการให้ครูสุภาพและหน่วยศึกษานิเทศก์จัดการอบรมครูประจำการ ส่วนครูที่มีสภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องอุปสรรคด้าน เศรษฐกิจ การคมนาคม ความร่วมมือจากผู้บริหาร ความต้องการให้จัดกิจกรรมอภิปราย ความต้องการให้จัดการอบรมในวันเสาร์ อาทิตย์และระหว่างวันทำงาน และความต้องการให้วิทยาลัยครูจัดการอบรมครูประจำการ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลของการวิจัยทำให้ได้ทราบปัญหาและความต้องการของครูในการเข้ารับการอบรมครูประจำการ ซึ่งไม่เคยมีผลการวิจัยอันใดได้เสนอมาก่อน ผลการวิจัยเป็นประโยชน์มากสำหรับวิทยาลัยครู หน่วยงานเจ้าสังกัดของครู มหาวิทยาลัยและครูสภาตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขกระบวนการจัดการอบรมครูประจำการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จากผลการวิจัยมีข้อที่จะอภิปรายไว้ดังนี้ คือ

1. ผลการวิจัยช่วยเสริมหลักการเกี่ยวกับการอบรมครูประจำการที่มีผู้ศึกษาไว้จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูตามสภาพความแตกต่างของประสบการณ์ในการสอน วุฒิ และสภาพการสมรส และได้อธิบายว่า ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันตามสภาพเหล่านี้ ตามสถานภาพของครู เช่น อายุ ภาระในครอบครัว สุขภาพและหน้าที่ในโรงเรียน ดังนั้น ในการจัดการอบรมครูประจำการจึงควรคำนึงถึงสถานภาพส่วนตัวของครูด้วยข้อสรุปนี้สอดคล้องกับความคิดของ เจมส์ บี. โคนันท์ (James B. Conant) ที่ว่า ในการให้การศึกษาแก่ครูประจำการไม่ควรจัดให้เหมือนกันทุกคนไป¹

ผลการวิจัยอีกอย่างหนึ่งที่สอดคล้องกับหลักการที่มีผู้กล่าวไว้ก็คือ ข้อสรุปที่ได้จากอุปสรรคในการเข้ารับการอบรมครูประจำการ ปรากฏว่าอุปสรรคลำดับที่ 2 ในการเข้ารับการอบรมครูประจำการคือ ประสบการณ์ ที่ไม่เชื่อมกับประสบการณ์ใหม่ ทำให้ไขข้อคิดว่าถ้าประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่ เชื่อมกันได้ดี ก็จะทำให้การอบรมครูประจำการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อสรุปนี้ตรงกับหลักการที่คณะกรรมการที่จัดการศึกษาแก่ครูประจำการที่ ลอนบีช เคิลิฟอร์เนีย

¹ L.R. Steig and E.K. Frederich, School Personnel and In-Service Training Practices (New York : Parker Publishing Company, 1969) citing James B. Conant, The Education of American Teachers (New York : Mc Graw - Hill Book Company, 1963) 3.

ใ้คิดว่า โครงการต่าง ๆ ที่จัดควรจะให้ต่อเนื่องกัน¹

2. ผลการวิจัยขัดแย้งกับรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ที่ว่า การอบรมครูประจำการขาดประสิทธิภาพ² กล่าวคือ เมื่อถามความคิดเห็นของครูครุมีความเห็นว่าการจัดการอบรมครูประจำการจัดได้ค้ำกลาง ยกเว้นในเรื่องการติดตามและประเมินผล ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่อบรมไปแล้วขาดงบประมาณที่จะดำเนินการ ขาดคู่มือตำรา และอุปกรณ์ที่จะสนับสนุน และการอบรมที่แล้วยังจัดไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ให้การอบรมครูประจำการควรจะได้มีการศึกษาหลักการทฤษฎีเกี่ยวกับการให้การศึกษแก่ครูประจำการอย่างเพียงพอ
2. ควรมีการติดตามและประเมินผลการจัดการอบรมครูประจำการทุกครั้ง
3. การจัดการอบรมควรให้โครงการต่าง ๆ มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และให้มีความต่อเนื่องกับความรู้และประสบการณ์เดิมของครู
4. ในการจัดการอบรมครูประจำการควรคำนึงถึงสภาพส่วนตัวของครู เช่น สภาพการสมรส ประสบการณ์ในการสอน วุฒิ ประสบการณ์เดิม และหน้าที่ประจำในโรงเรียน
5. ผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไปในเรื่องการให้การอบรมครูประจำการ ควรจะได้สำรวจหลักสูตรและเนื้อหาของ การอบรมครูประจำการ และควรศึกษาข้อมูลจากผู้จัดการอบรมครูประจำการด้วย

¹ L. R. Steig and E. K. Frederich, School Personnel and In-Service Training Practices (New York: Parker publishing Company, 1969), 5.

² ทองอินทร์ วงศ์โสธร, "ฝึกหัดครูไทยในวันนี้และวันหน้า," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 6 (สิงหาคม - กันยายน 2521) อ้างจากรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (ม.ป.ท, ม.ป.ป).